

**ABDULLA QAHHORNING “IG’VOGAR” HIKOYASI TAHLILI.
JAMIYATDAGI YOMON ILLATLARNING ASORATLARI HAQIDA**

Pardaboyeva Adiba Shuxrat qizi

Nukus davlat pedagogika instituti o'zbek tili va adabiyoti yo'nalishi talabasi.

pardaboyevaadiba@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada “maraz” singari odamlar jamiyatda **teshik izlab yurgan sichqon** kabi, birovning nomi, mehnati, obro'sini kemirib yutib yashashi, bu odamlar **qiyin yo'ldan emas**, oson yo'ldan - ya'ni, tuhmat, ig'vo, yolg'on, laganbardorlik orqali maqsadga yetishga harakat qilishi haqidagi voqealar ochib berilgan. Hikoyada marazning shaxsiy qilmishlari orqali katta bir ijtimoiy muammo ochiladi: **jamiyatda ig'vo va tuhmat bilan lavozimga chiqish, adolatli insonlarni yo'q qilish, obro' orttirish uchun o'limni ham vosita qilish**. Bu aynan o'zbek ijtimoiy hayotida tez-tez uchrab turadigan holatga ishora qiladi.

Kalit so'zlar: Tuhmat, yomonlik, kapitan, militsiya, rais, kotib, ovchi, to'rt yil, yomon insonlar, lavozim, manfaat, ish.

**АНАЛИЗ РАССКАЗА АБДУЛЛЫ КАХХОРА “ПЛОХОЙ ЧЕЛОВЕК”.
ОБ ОСЛОЖНЕНИЯХ ПЛОХИХ ПОРОКОВ В ОБЩЕСТВЕ**

Пардабоева Адиба Шухрат кизи

Студент по направлению Узбекский язык и литература Нукусского
государственного педагогического института.

pardaboyevaadiba@gmail.com

Аннотация: Эта статья повествует о том, как такие люди, как «мараз», живут, как мышь, ищущая дыру в обществе, пожирая чье-то имя, работу, репутацию, пытаюсь достичь цели не тяжелым путем, а легким путем – то есть через клевету, обман, обман, обман. По сюжету главная социальная проблема раскрывается через личные поступки умерших: приход к власти в обществе с презрением и клеветой, уничтожение праведников, использование смерти как инструмента ради престижа. Имеется в виду ситуация, которая часто встречается в узбекской общественной жизни.

Ключевые слова: Клевета, зло, капитан, полиция, председатель, секретарь, охотник, четыре года, плохие люди, должность, интерес, работа.

**ANALYSIS OF ABDULLAH QAHHOR'S STORY "BAD MAN".
ABOUT THE COMPLICATIONS OF BAD VICES IN SOCIETY**

Pardaboyeva Adiba Shuxrat qizi

Student majoring in Uzbek language and literature at Nukus State Pedagogical
Institute.

pardaboyevaadiba@gmail.com

Abstract:. This article tells the story of how people like "maraz" live like a mouse looking for a hole in society, devouring someone's name, work, reputation, trying to achieve the goal not the hard way, but the easy way - that is, through slander, deceit, deceit, deceit. In the story, a major social problem is revealed through the personal actions of the deceased: the rise to power in society with contempt and slander, the destruction of righteous people, and the use of death as a tool for the sake of prestige. This refers to a situation that often occurs in the Uzbek social life.

Keywords: Slander, Evil, Captain, Police, Chairman, Secretary, Hunter, Four Years, Bad People, Position, Interest, Work.

KIRISH

Hikoya ikki kishi - muallif va zahiraga chiqqan militsiya kapitani o'rtasidagi suhbat tarzida boshlanadi. Ular birga choy ichib o'tirishganda, kapitan qorong'i bir tor ko'chadan chiqib kelayotgan shubhali odamga e'tibor qaratadi. Shu odam - "maraz", hikoyaning markaziy obrazidir. Kapitan so'ng uning to'rt yil davomida qilgan ig'volari, ayyorliklari, tuhmatlari, yolg'onlari va nihoyat, o'z aybining jazosi sifatida qanday yo'qolib ketgani haqida hikoya qiladi.

Hikoyada "maraz" deb berilgan tuhmatchi personaji bo'yi, bo'yni, burni, yuzi uzun va qora plash, qora shlyapa kiygan, qora ko'zoynak taqqan, iyagining ostiga ikkita suyakni chalmashtirib qo'yilsa, kallasi ajalning ramziga o'xshab qolishi ham tuhmatchiga xos tarzda berilgan. Albatta, bu yerda yozuvchining mahoratini yuksak baholasak bo'ladi. Chunki, tuhmatchidan zax, sovuq, eskirib qolgan go'shtdan keladigan "soya hidi" kelishi ham uning qanchalik qabih va buzuvchi niyatli kishi ekanligini asoslab beradi.

Jamiyatimizda bu kabi insonlar juda ham ko'p. Har doim o'z foydasi yo'lida qabih ishlar qiladigan, boshqalarning hurmati va obro'sini tushurishga harakat qiladigan, o'zining yolg'on fitnalariga boshqalarni ishonitirishga urinadigan insonlar yo'q emas. Hikoyada ismi keltirilmagan personajimiz ham to'rt yildan beri ana shunday qabih niyatlarini yolg'on aralash qilib, kapitanning qulog'iga shivirlar, to'rt yildan beri uni xilvatga tortardi.

Kapitan uning hikoyasini aytib berar ekan, bir narsaga guvoh bo'lishimiz mumkin: ya'ni, bunaqa niyatli insonlar doim hammanu o'zlariga o'xshatishadi, ishga kirmoqchi bo'lsa, mehnat qilib, suhbatdan o'tib emas, kimnidir amal kursisidan tushurib yoki yengil shaklda ishga kirib olishning razil tomonlarini o'ylab yurishadi. Kapitan aytganidek: "Qora ko'ngilda odamlarga yomonlikdan boshqa narsa yo'q, odamlardan ham faqat shuni kutadi, shuning uchun hamisha xavotirda, ovqatni ham yashirincha og'ziga oladi, yashirincha chaynaydi, yashirincha yutadi!..".

"Maraz" obrazining ichki dunyosini hikoya voqealari orqali tahlil qilar ekanmiz, o'qimagan, hunar o'rganmagan, ammo **orzu-havasi katta** – bu uni murosasiz, ig'vogar insonga aylantirganligini, iqtidor emas, **tasodifiy voqea** orqali "ovchi" bo'lish orzusiga berilgani, tovuqni pichoq bilan urib o'ldirgani – **zo'ravonlik va zo'ravorlikka moyillik** ifodasi ekanligini, kotibni yo'q qilish orqali lavozimga erishish – **shaxsiy manfaat uchun hammani qurbon qilishga tayyorlikka moyilligi bor inson ekanligini ko'rsatadi. Bu inson juda ko'pchilikning halovat va tinchini buzadi, qanchadan-qancha ahil ovchilarni bir-biriga yomonlaydi, ularni urishtirib yana orada ularga yaxshi ko'rinishga ham urinadi.**

Qilgan ishlarida aybdorlikni his qilmasligi esa uning hayotda hatto iymoni ham mustahkam emasligi, vijdotsiz inson ekanligidan darak beradi. Kotib voqeasidan so'ng, bir muddat ishga o'rgangach, ko'ngli rahbarlik kursisini tusab qolishi, ammo muammo: rahbarning hali-beri tetik ekanligini, tezroq o'lsa bo'lmasmidi deb o'ylashi "maraz" obrazining ne qadar yomon illatli tuhmatchi inson ekanligini ko'rsatadi. U boshqa yo'lga o'tadi: shu o'ringa o'tirganda qilishi mumkin bo'lgan barcha jinoyatlarni raisga to'nkab, militsiyaga turli imzo bilan, lekin adressiz xatlar yog'dira boshlaydi.

Demak, bu ham avvalgi qilgan kirdikorlarida aybdorlik hissini sezmaganligidan dalolatdir. Jamiyatimizda ishda bo'lsin, turmushda bo'lsin, shu toifadagi insonlar yo'q deb o'ylaysizmi? Hatto o'z jigarlari orasida ham ig'vo tarqatadigan, biri qolib biriga yomonlik qiladigan, bo'lmagan ishlarni bo'ldi deb yetkazadigan, sizga tuhmat toshlarini yog'diradigan... Aslida ular ig'vochi bo'lsa, birovning gapi orqali ishonib ketadigan insonlar asli fitnachidir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. E.Xudoyberdiyev "Adabiyotshunoslikka kirish"
2. H. Umurov "Adabiyot nazariyasi" Toshkent, "Merius" 2004
3. **Abdulla Qahhor "Anor" hikoyalar to'plami, Toshkent, 2012**
4. Abdulla Qahhor .Asarlar.Besh jildlik.Birinchi jild ."G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va sa'nat nashriyoti" Toshkent 1987

5. Marxabo Qo‘chqorova Abdulla Qahhor - istiqlool adabiyotshunosligi ko‘zgusida (monografiya) Toshkent : Akademnashr,2018
6. <https://tafakkur.net/hikoyalar/abdulla-qahhor>

